

Osaamisstrategia ja ammattikorkeakoulujen rahoitus

Insinööriliitto esittää seuraavaan hallitusohjelmaan:

- Valmistellaan koko hallituskauden kattava osaamisstrategia, joka sisältää tärkeimmät tavoitteet koulutus- ja tutkimusjärjestelmän kehittämiseksi. Strategia sisältää myös tavoitteet ja keinot jatkuvan osaamisen edistämiseen.
- Ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen lisätään pysyvästi yhteensä 150 miljoonaa euroa. Korkeakouluindeksi otetaan uudestaan käyttöön täysimääräisenä.

Osaamisstrategialla suunnitelmallisuutta koulutuspolitiikkaan

Ennen kuluva hallituskautea on ollut tapana tehdä vaalikauden alussa koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma (KESU), jonka valtioneuvosto on kautensa alussa hyväksynyt. KESU on antanut suuntaviivat hallituskauden aikana harjoitettavaan koulutuspolitiikkaan ja luonut suunnitelmallisuutta sekä ennustettavuutta harjoitettuun politiikkaan.

Kuluvalla hallituskaudella ei ole ollut KESUa tai vastaavaa ja se on valitettavasti näkynyt harjoitetussa koulutuspolitiikassa. Uudistuksia on tullut tiuhaa tahtia ja erilaisia reformeja on keksitty pitkin hallituskautea. Tiukat aikataulut ja siitä johtuva haaste valmistelun laatuun on myös ollut selkeä ongelma. Tämä ei ole ollut omiaan lisäämään luottamusta, ennustettavuutta ja vakautta koulutuspolitiikan kentällä.

Insinööriliitto katsoo, että tulevan hallituksen on laadittava osaamisstrategia. Osaamisstrategia määritteli koulutuspolitiikan suuret linjat hallituskauden ajaksi. Siinä sovittaisiin mm. isossa kuvassa osaamistarpeista, koulutusmääristä, koulutusjärjestelmän reformeista ja muista suuremmista lainsäädäntöhankkeista. Osaamisstrategia on eräällä tavalla askel takaisin päin kohti vanhaa KESUa, mutta strategisempaa ja kevyempänä.

Tämän hetken kuuma puheenaihe on jatkuva oppiminen. Työelämä muuttuu kovaa tahtia eikä hidastumista ole näköpiirissä. Samalla muuttuvat osaamistarpeet. Tämä muutos haastaa myös koulutusjärjestelmää. Osaamisstrategiassa tulee sopia, miten jatkuvan oppimisen haasteeseen voidaan vastata. Millä resursseilla ja keinoilla saadaan luotua Suomeen riittävä jatkuvan oppimisen tarjonta.

Puhtia ja ennustettavuutta ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen

Ammattikorkeakoulujen rahoitus on ollut rajujen leikkausten kohteena vuodesta 2012 lähtien. Perusrahoituksesta on leikattu yli 200 miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon myös indeksijäädytykset. Indeksijäädytys tarkoittaa sitä, että vuosittaista kustannusten nousua ei ole kompensoitu ammattikorkeakouluille. Kaikki tämä yhdessä tarkoittaa noin 23 % kumulatiivista laskua rahoituksen reaaliarvoon. (Lähde: Arene ry ja valtion talousarviot)

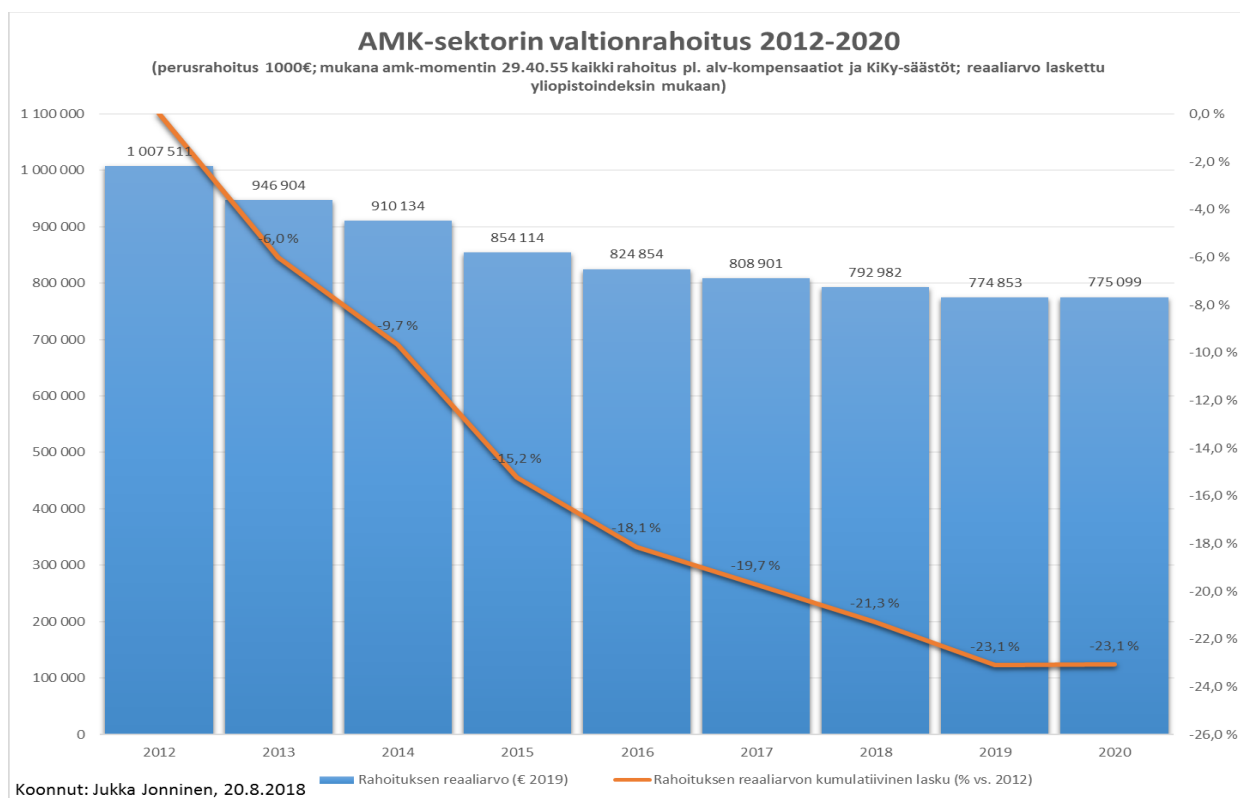
Merkittävät rahoitusleikkaukset ovat johtaneet toimintojen karsimiseen, henkilökunnan vähentämiseen ja lopulta myös koulutuksen laadun vaarantumiseen. Tähän korkeasta osaamisesta elävällä Suomella ei ole varaa. Ammattikorkeakouluissa oli henkilötyövuosia vuonna 2012 noin 11 000 ja vuonna 2017 enää noin 9300. Pudotus henkilötyövuosissa on ollut noin 15 prosenttia. (Lähde: Arene ry)

Samalla, kun rahoitus on vähentynyt, eivät tehtävät tai koulutusvolyyymi ole vähentyneet. Opiskelijoiden ja suoritettujen tutkintojen määrä on pysynyt käytännössä ennallaan. Tämä tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että toiminta on tehostettu äärimmilleen ja jo tärkeistäkin asioista on jouduttu karsimaan. Tämän lisäksi lähes kokonaan tuloksiin perustuva rahoitusmalli ohjaa ammattikorkeakouluja tekemään juuri niitä asioita, joita mitataan ja joiden perusteella Opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa rahaa ammattikorkeakouluille.

Ammattikorkeakoulujen rahoitus tarvitsee lisää puhtia. Ensimmäinen askel on ottaa takaisin käyttöön ammattikorkeakouluindeksi. Tällä kompensoidaan vuosittaista yleistä kustannusten nousua. Toinen askel on tehdä perusrahoitukseen pysyvä tasokorotus. Insinööriliitto katsoo, että koulutuksen laadun ja ammattikorkeakoulujen toiminnan turvaaminen vaatii noin 150 miljoonan euron pysyvää panostusta ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen. Osin tällä lisäpanostuksella kompensoidaan vuoden 2012 jälkeisten indeksijäädytysten vaikutuksia.

Perusrahoituksen ohella on huomioitava rakennemuutosalueiden ja -alojen tarpeet. Käytännössä tämä tarkoittaa varautumista erillisrahoitusten myöntämiseen ammattikorkeakouluille. Näillä erillisrahoituksilla voidaan toteuttaa muunto- ja täydennyskoulutusta siellä, missä kulloinkin on tarvetta. Muunto- ja täydennyskoulutuksen rahoituksen hakuun liittyvän byrokratian tulee olla mahdollisimman kevyttä ja rahoituspäätösten mahdollisimman tasapuolisia ja läpinäkyviä.

Korulauseet koulutuksen tärkeydestä Suomelle on nyt kuultu. Tulevan hallituksen on osoitettava koulutuksen tärkeys teoin. Käytännössä tämä tapahtuu koulutuksen rahoitusta lisäämällä.

Lähde: Arene ry, tehnyt Jukka Jonninen Metropolia ammattikorkeakoulusta

Lisätietoja

Mikko Valtonen
erityisasiantuntija
puh. 040 867 8250
mikko.valtonen@ilry.fi

Katri Manninen
erityisasiantuntija
puh. 040 706 6450
katri.manninen@ilry.fi

Lähteet

Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen
www.vipunen.fi

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto, infografiikka ja raportit
<http://www.arene.fi/category/julkaisut/>

Valtiovarainministeriö, Valtion talousarviot 2012-2018
<http://budjetti.vm.fi/>